

Natuur rond het Markdal

Info 06-40007219

Kringlopen met de jeugd (deel 1).

Een pareltje van Breda is Landgoed Wolfslaar, naast de kinderboerderij en achter het ruitersportcentrum aan de Overakkerstraat. Hier verzamel ik met een klas en leg uit dat als we ons netjes gedragen, dat we dan stiekem over het terras van de manege, het landgoed op mogen. Natuurlijk heb ik eerder al toestemming gevraagd maar stiekem iets doen is natuurlijk leuker. Deze groep begrijpt de boodschap en loopt netjes achter me aan. We lopen naar een open veldje, vlak bij het landhuis. Hier wordt de klas in 3 kleine groepjes verdeeld. Het eerste groepje mag op bezoek gaan op de Warmoezerij. Een historische moestuin van het landgoed. De beheerder zal de groep een rondleiding geven over de tuin en uitleggen dat ze volledig natuurlijk en ecologisch werken. Het enige dat in de tuin opkomt zijn soms nieuwe zaden. Zelfs het toilet is het eigen composttoilet en dat blijkt een interessant object voor de kinderen. De compost stinkt helemaal niet meer! Terwijl het eerste groepje met de leerkracht de rondleiding volgt ben ik met de andere twee groepjes nog op het veldje. We zien een watertje kronkelen en ik vertel dat dat de Bavelse Leij is. Een van de vele stroompjes die de Mark voedt. Hier zie je een onderdeel van de waterkringloop in volle actie. De mark op zijn beurt stroomt weer naar zee, waar water zal verdampen en als wolken weer terugdrijven. Boven ons zal het dan een keer weer regenen en zo komt dat water dan weer in de grond of in de Bavelse Leij en begint zijn weg opnieuw. Ik wil graag wat metingen gaan doen en moet de spulletjes daarvoor klaarzetten. De

*Jeugd ontdekt wondere onderwaterwereld.
Foto Henk Wanders*

*Rivierkreeftjes, nog kwetsbaar .
Foto Henk Wanders.*

kinderen vinden dat geen probleem en rennen al naar het stroompje toe. De eerste durfal heeft al een plekje gevonden waar ze erover springt. Al gauw volgt de rest en het veldje wordt spelenderwijs onderzocht en ontdekt. Blijf maar bij de ganzen vandaan! Roep ik ze na. Die kunnen wel eens waaks en beschermend naar 'hun gebiedje' of jonkies zijn. Ik heb de spulletjes klaargezet en de nieuwsgierige oogjes komen al inspecteren wat er allemaal ligt: Oude Cd's, Sisaltouw, stiften en een meetlint. Wat gaan we daarmee doen? Ik roep de groep bij elkaar en leg snel uit hoe je een Secchi-schijf maakt (*uitleg column Meten = Weten deel 1 van 14 maart 2014*) Daar meet je de helderheid van het water mee. Want misschien heeft dat wel zijn invloed op plantjes die in het water groeien of niet. En dat heeft misschien weer invloed op de stroomsnelheid. Want hoe snel stroomt het water hier eigenlijk? En heeft de diepte daar dan ook invloed op? Of een bocht? Enthousiast gaan de kinderen in tweetallen, drietallen en viertallen aan de slag. De schijven zijn snel gemaakt en het onderzoeken kan beginnen. Het eerste groepje komt alweer terug, dus het tweede groepje verzamelt zich en loopt met de leerkracht mee naar Warmoezerij. De andere kinderen leggen snel uit hoe ze de Secchi-schijf hebben gemaakt. Het eerste groepje verdeelt zich ook en de vragen barsten los. Hoe meten we eigenlijk de stroomsnelheid, meester? (wordt vervolgd)

Boomstam Henk, NatuurWijzer, IVN-gids Mark & Donge

Markandalletjes

* Afwisselend voorjaarsweer, maar vogels laten zich onverstoord horen! Zo beleefde Jos Brouwers bij Bieberg en oude Kerkhof de eerste Koekoek, Cetti's zanger, Kleine Karekiet en Grote Gele Kwikstaart. Die laatste broedt vaak bij stuwen, dus wie weet! Ook de oeverzwaluwen vangen hun vliegjes nu boven de weilanden.

* Lente welkom met kruidenthee. Zaterdagmorgen 9u30-12u. Met gidsen Rie en Marga van Thee Natuurlijk.

**Groter, geler en waterminnender dan andere Kwikstaart.
Foto Ria Lambregts**

voortplanting van de flora. Flemende bloemen, flirtende vogels, spermahoudbaarheid, onverwachts penis kiekeboe, of laat de wind het maar waaien. Aanmelden voor startlocatie. Website IVN Mark&Donge.

* Volop natuurbelangstelling, daardoor helaas excursies De Maatjes (Westbrabantse Vogelwerkgroep) en Ooievaarsfietstocht (IVN Mark&Donge) volgeboekt

* Nieuws van Wortels in Breda. Aanvraag - van 60 blz! - zorgde voor definitieve Omgevingsvergunning! Ook als "impuls voor recreatie". Citaten: "Kleinschalige natuur inclusieve zelfoogst tuinderij goed voor hoge belevingswaarde van het landschap. Aantrekkelijk door grote diversiteit aan gewassen, natuurlijke inrichting, op het land werkende mensen". En verder: "Géén landbouw monocultuur, géén kunstmest, géén gif, wél variatie, gefaseerde oogst, kruidenrijke randen". Westbrabantse Vogelwerkgroep noteert veel meer vogels, groenlingen dan in de rest van het Markdal. Ook meer vlinders, zoals zeldzame koninginpages op pastinaak, venkel, dille, enz. Géén wachtlijst, er is nog plaats voor paar nieuwe oogstdeelnemers!

* Na negen jaar doorstampen is er een toonbeeld van biodiversiteit en natuurbeleving ontstaan. Dankzij veel mensenwerk met soms slapeloze nachten!

Joop van Riet – Natuurgids IVN Mark&Donge

Start Vallei van het Merkske (De Klapekster). Kolonie 41. Wortel (B).

Graag aanmelden. Natuurpunt Markvallei.

* Klundertse Vleermuizen

avondwandeling. Vrijdag 24 april. 20u45-

22u15. Aanmelden. IVN Dintel &

Marklanden.

* Dorpsplantenwandeling

Vroege bloeiers. Terheijden. Zaterdag

25 april. 13u30-15u30. Vroegeling (doet

zijn naam eer aan), dovenetel, de

smeerwortel, enz. brengen weer kleur.

Niet alleen in natuurgebieden, maar ook

rond afvoerputjes, lantaarnpalen, tussen

stoeptegels zijn leuke plantjes te zien. In

bebouwing is het nu eenmaal warmer.

Laat u verrassen. Aanmelden via website

IVN Mark&Donge. Dan volgt de

startlocatie.

* Natuurwandeling Boswachterij

Dorst. Zondag 26 april. 13u30-15u30.

Thema humoristische rode oortjes door de